De rol van de huisarts bij kindermishandeling: van vermoeden tot benoemen, registratie en adequate aanpak. Een kwaliteitsbevorderend praktijkproject.

Haio: STEENACKERS Kelly , U.G.
Promotor: DEVEUGELE Myriam
Praktijkopleider: Art Bruno

Context: Kindermishandeling en -verwaarlozing is een frequent voorkomend, maar vaak onderschat maatschappelijk gezondheidsprobleem. Het komt in alle culturen en sociale lagen van de bevolking voor. Meestal speelt kindermishandeling zich af in de gezinssfeer van het kind. De langetermijngevolgen van kindermishandeling en -verwaarlozing zijn uiteenlopend, maar nefast.

Onderzoeksvraag: 1. Wat weerhoudt de literatuur als belangrijk voor de huisarts in het opnemen van zijn rol bij kindermishandeling? 2. Welke problemen worden door de huisartsen van het UGC Nieuw Gent ondervonden rond de problematiek van kindermishandeling? 3. Hoe is de kwaliteit van het dossierbeheer bij kindermishandeling in het UGC Nieuw Gent? 4. Een protocol voor de registratie en aanpak bij een vermoeden of probleem van kindermishandeling in het UGC Nieuw Gent.

Methode: 1. Een literatuuronderzoek naar de belangrijkste achtergrondinformatie en de verschillende aspecten van de rol van de huisarts bij kindermishandeling. 2. Een probleemanalyse in focusgroepen met de 6 huisartsen van het UGC Nieuw Gent. 3. Een retrospectief onderzoek van de kwaliteit van het dossierbeheer bij kindermishandeling. 4. Het opmaken van een protocol op basis van informatie uit het literatuuronderzoek, de analyse van de kwaliteit van het dossierbeheer, het continu proces van besprekingen in het artsenoverleg en expert opinie van het vertrouwenscentrum kindermishandeling.

Resultaten: De huisarts kan een centrale rol opnemen bij kindermishandeling. Als vertrouwenspersoon van het gezin is de huisarts goed geplaatst om de gezinsdynamiek en de evolutie ervan te observeren. Kennis over bepalende omstandigheden, verdachte elementen in de anamnese en klinische signalen helpen de huisarts om kindermishandeling te herkennen. Het vermoeden van kindermishandeling is een procesdiagnose waarbij diverse signalen worden samengebracht tot een beeld van het gezins(dis)functioneren. Het is aanbevolen om niet alleen, maar wel in een multidisciplinair team te werken om het geweld te laten ophouden. De taak van de huisarts omvat een integrale begeleiding van het gezin in het kluwen van hulpverleningsvoorzieningen en de opvolging van het gezin vervolgens te verzekeren. Uit de probleemanalyse kwam men tot het besluit dat er in het UGC Nieuw Gent nood is aan een goed werkbaar protocol rond de aanpak van kindermishandeling met adviezen voor een uniform dossierbeheer. Daarnaast is er ook nood aan regelmatige besprekingen van casussen in het artsenoverleg om meer vertrouwd te geraken met deze problematiek. Het retrospectief onderzoek toont aan dat de meeste kinderen, waar men een probleem van kindermishandeling vermoedt, geen vaste huisarts hebben. Dit benadrukt het belang van een goede registratie in het dossier, zeker binnen een groepspraktijk. Er is nood aan meer aandacht voor het noteren van het klinisch onderzoek en/of gedrag van het kind. Opvolging van een vermoeden of probleem van kindermishandeling gebeurt te weinig, maar gebeurt meer wanneer externe hulpverleners betrokken zijn. Ook bij gezinnen met een vermoeden van kindermishandeling waar nog geen externe hulpverleners betrokken zijn, is aandacht en opvolging van de huisarts nodig.

Conclusie: Het voorgesteld protocol rond registratie en aanpak van een vermoeden van kindermishandeling kan een houvast bieden voor de huisarts, maar is geen standaardprocedure. Elke casus of gezinssituatie is verschillend en vraagt een aangepaste en goed overwogen aanpak. Omgaan met kindermishandeling is een continu (leer)proces. Overleggen met de collega-artsen en (gespecialiseerde) hulpverleners is essentieel.